

Betaald om te én om te denken

Aanbesteden verandert. Steeds vaker wordt u door opdrachtgevers gevraagd om aan de hand van een omschreven prestatie een oplossing te bedenken. Steeds minder is er sprake van een volledig dichtgetimmerd bestek.

Rijkswaterstaat én haar aanbieders hebben al jarenlang ervaring met deze werkwijze. Vroeger waren de ingenieurs van Rijkswaterstaat aan het rekenen met kubieke meters asfalt en tonnen gewapend beton, strekkende meters vangrails en aantallen lichtmasten. Nu doen ze dat niet meer en gaat het programma van eisen als een verlanglijstje naar de aannemers. Jarenlang werd ook het onderhoud van wegen tot in detail gespecificeerd: hoeveel keer per jaar de goten en de putten langs de snelwegen moesten worden schoongemaakt bijvoorbeeld. Nu wordt nog slechts aangegeven dat er bij regen geen water op de weg mag blijven staan.

De effecten van deze wijze van aanbesteding op basis van een omschreven prestatie zijn duidelijk waarneembaar geweest bij de verbreding van diverse snelwegen in ons land. Stuk voor stuk zijn deze projecten ruim binnen de door Rijkswaterstaat verwachte tijd en binnen het gestelde budget opgeleverd.

Zo snijdt het mes voor de opdrachtgever aan meerdere kanten: de aanbesteding is behoorlijk versimpeld en daarmee goedkoper, de voorbereidingstijd is aanmerke-

lijk korter en het werk is binnen de gestelde termijn gereed. In feite wordt aan aannemers niet meer verteld hoe ze een weg moeten maken, maar er wordt aan hen de beste oplossing gevraagd. Alleen dan krijg je innovaties, een goede kwaliteit en doorgaans ook de goedkoopste oplossing.

Ook voor aannemers zijn er veel voordelen. Aannemers krijgen aantoonbare ontwerpervaring, het stimuleert de creativiteit en innovatie. Een nadeel lijkt dat van iedere inschrijver een volledig uitgewerkt ontwerp verlangd wordt, en dat aanbieders die het werk niet gegund krijgen hun ontwerp in de prullenbak kunnen archiveren. Door betrokken aannemers wordt echter aangegeven dat deze nieuwe manier van aanbesteden niet meer hoeft te kosten dan de traditionele manier van aanbesteden.

Ook binnen de burgerlijke en utiliteitsbouw en het gebouwonderhoud zijn deze ontwikkelingen in de richting van alternatieve bouworganisatiemodellen zichtbaar. Design and Build bijvoorbeeld, waarbij één enkele partij verantwoordelijk is voor het ontwerp én de uitvoering van een project. Door de afstemming van het ontwerp op

de uitvoering is de uitvoerende partij in staat fouten te minimaliseren en de bouwkosten laag te houden. Daarnaast is er ruimte om nieuwe, innovatieve technologieën toe te passen, terwijl de verdeling van de risico's beter tot zijn recht komt zonder dat dit tot meerkosten hoeft te leiden.

In navolging van met name Japan, Amerika en Engeland wint dit bouwmodel langzamerhand ook in Nederland terrein. Gezien de toenemende complexiteit van projecten zullen ontwikkelaars de keuze voor dit organisatiemodel steeds vaker overwegen en ook daadwerkelijk toepassen. Een recent voorbeeld van zo'n complex project betrof de ontwikkeling van een R&D centrum van een Amerikaanse multinational in het oosten van het land, het grootste innovatiecentrum van deze multinational buiten de Verenigde Staten. Productontwikkelaars, onderzoekers en kwaliteitsmanagers werken hier aan de ontwikkeling van nieuwe producten en innovaties. Hoewel dit project nog niet volledig is gebouwd volgens Design and Build, is bij dit project op onderdelen, waaronder de dakconstructies, gebruik gemaakt van de specialistische kennis en vaardigheden van de aannemer.

bouwen

Dick van Dreven
bouwtechnisch adviseur

Het is een gedurfd en innovatief ontwerp, waar door de hoge eisen aan warmte- weerstand, complexe dakvormen en de inrichting niet-alledaagse details zijn ontstaan. Van één van de lid-bedrijven van VEBIDAK werd nadrukkelijk verlangd te participeren in het ontwerp en de realisatie van een duurzame waterdichtheid. Op verzoek van het betreffende bedrijf heeft afdeling Technische Zaken van VEBIDAK het dakbedekkingsbedrijf kunnen ondersteunen bij het ontwerp van de diverse dakbedekkingsconstructies en de unieke dakdetails. De ondersteuning betrof de beoordeling van bouwkundige details, het ontwerpen van correcte aansluitingen en afschotplannen en het documenteren van de gerealiseerde dakbedekkingsconstructies.

De ontwikkeling van deze slimme bouworganisatievormen zal doorgaan. Ook dakbedekkingsbedrijven zullen daar in toenemende mate mee in aanraking komen. Bouworganisatievormen waarbij de verantwoordelijkheid voor het ontwerp én de uitvoering bij één partij ligt heeft voor ontwikkelaars heel veel voordelen. De ontwikkelaar heeft één aanspreekpunt en sluit één contract af met een uitvoerende partij die ook het ontwerp voor zijn rekening neemt. En het maakt niet uit hoe deze aanpak heet: Bouwteam, Design and Build of Resultaatgerichte ketensamenwerking. Deze nieuwe manier van werken vereist andere en voor velen wellicht nieuwe vaardigheden. U zit ineens in de rol van adviseur met de bijbehorende verantwoordelijkheden.

Het dakbedekkingsbedrijf zal worden aangesproken op haar specifieke kennis en vaardigheden en niet op haar vermogen om een bestek tot op twee cijfers achter de komma in te prijzen.

Er zal op projecten weer geld verdiend gaan worden met het zoeken naar goede oplossingen, in plaats van het verdienen aan meerwerk door fouten in het bestek. De tijd dat uitvoerende partijen alleen werden betaald om te werken en niet om te denken lijkt de langste tijd te hebben gehad. ■

